

Integracja

„Każdy ma prawo do szczęścia ...”
Maria Grzegorzewska

Integracja jest wspólnym wychowywaniem dzieci sprawnych i niepełnosprawnych.

Jej celem jest stworzenie szansy różnym dzieciom na nawiązywanie wzajemnych kontaktów, dostosowywanie się oraz stworzenie jednego zespołu. Jest to proces obustronny, który każdego czegoś uczy.

Integracja to przygotowywanie osób niepełnosprawnych do życia w społeczeństwie ludzi zdrowych oraz ukształtowanie umiejętności ich wzajemnej akceptacji. Przy czym akceptacja nie może być jedynie tolerancją. Musi ona oznaczać więzi łączące osoby zdrowe i niepełnosprawne na zasadzie *„mądrze pomagam, ale nie wyręczam”*.

Nasza szkoła stwarza uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych warunki do pełnego uczestniczenia w procesie edukacji – zdobywania wiedzy i umiejętności, kształtowania właściwych postaw społecznych oraz rozwijania wrażliwości twórczej i społecznej. Choć uczniowie o specjalnych potrzebach w wielu sytuacjach szkolnych lub życiowych wymagają szczególnej pomocy nauczycieli, wychowawców i zatrudnionych specjalistów, nie oznacza to wcale, że ich zdrowi rówieśnicy w jakikolwiek sposób na tym tracą.

Kształcenie integracyjne polega na organizacji wspólnego kształcenia dzieci i młodzieży zdrowych z dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W klasach integracyjnych i ogólnodostępnych realizowany jest taki sam program nauczania, obowiązuje ta sama podstawa programowa kształcenia ogólnego.

Oddziały integracyjne są mniej liczne – liczą do 20 uczniów, w tym do 5 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. W oddziale integracyjnym pracuje dodatkowy nauczyciel – tzw. wspomagający ze specjalnym przygotowaniem pedagogicznym, którego głównym zadaniem jest wspieranie uczniów niepełnosprawnych w procesie edukacji.

Wraz z nauczycielami pracującymi z daną klasą opracowuje oraz na bieżąco modyfikuje indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne dla uczniów. Wspólnie z nauczycielami przedmiotów współorganizuje proces dydaktyczny dostosowując wymagania edukacyjne do możliwości psychofizycznych i potrzeb uczniów.

Integracja sprzyja wszechstronnemu rozwojowi młodzieży i dzieci zarówno zdrowych, jak i niepełnosprawnych. Stwarza lepsze warunki nauczania, ponieważ nauka odbywa się w mniejszych grupach i z wykorzystaniem różnorodnych form i metod. Daje szansę rozwoju poprzez wzbogacenie procesu nauczania terapią prowadzoną przez specjalistów. Sprzyja rozwijaniu uzdolnień i talentów u dzieci, ponieważ nauczyciele zwracają szczególną uwagę na indywidualność każdego dziecka.

W celu zapewnienia optymalnego rozwoju intelektualnego, społecznego, zdrowotnego i emocjonalnego uczniów w szkole prowadzone są zajęcia specjalistyczne:

Zajęcia logopedyczne

Mają na celu wyeliminowanie nieprawidłowości w mowie. Stymulują opóźniony rozwój mowy, kształtują prawidłową artykulację poprzez korygowanie zaburzeń, a także doskonałą wymowę już ukształtowaną. Podczas zajęć prowadzone są różnorodne ćwiczenia i zabawy; oddechowe, fonacyjne, artykulacyjne, słuchowe, leksykalne, usprawniające motorykę i kinestezję narządów mowy. Wspólne zabawy i gry logopedyczne dostarczają dzieciom wiele radości i zadowolenia.

Obejmują swoim zasięgiem całość specyficznych, zamierzonych oddziaływań ukierunkowanych na usunięcie wszelkich zakłóceń procesu porozumiewania się.

Oddziaływania te mają na celu:

- korygowanie zaburzeń mowy
- usprawnianie motoryki aparatu artykulacyjnego
- usprawnianie funkcji pokarmowych
- wypracowanie odpowiedniego poziomu sprawności językowej, oddechowej i fonacyjnej
- wzbogacanie zasobu słownictwa biernego i czynnego
- stwarzanie możliwości porozumiewania się wychowankom, którzy nie są w stanie posługiwać się mową werbalną (komunikacja alternatywna)

Metody – stosowane w ramach terapii logopedycznej – dobierane są indywidualnie, zgodnie z potrzebami i możliwościami poznawczymi każdego podopiecznego. Zajęcia prowadzone są indywidualnie oraz grupowo.

Zajęcia neurologopedyczne

Obejmują terapię różnych postaci zaburzeń komunikacji spowodowanych uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego. Stymulują całokształt rozwoju dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju mowy – komunikacji zarówno werbalnej jak i niewerbalnej, nauki podstawowych funkcji takich jak prawidłowe połykanie i oddychanie.

Terapia pedagogiczna

To proces długotrwałych oddziaływań, szereg całościowych działań o charakterze pedagogicznym, nastawionych na pomoc dziecku, niwelowanie trudności, przyczyn i objawów niepowodzeń szkolnych, nastawionych na eliminowanie ujemnych konsekwencji, podwyższanie samooceny i motywacji do dalszego działania, do obowiązków szkolnych. Terapia ta dąży do wszechstronnego rozwoju zdolności poznawczych i percepcyjno-motorycznych.

Nadrzędnym, najważniejszym celem terapii pedagogicznej jest stymulowanie ogólnego rozwoju dziecka – umysłowego, psychicznego, emocjonalnego i poznawczego. Poszczególne, pozostałe mniejsze cele terapii to: wzmacnianie pozytywne dziecka, dodawanie wiary we własne możliwości, wyrabianie odpowiedniego podejścia do obowiązków szkolnych, syntetyczności i odpowiedniej motywacji do pracy, ułatwianie opanowania materiału przewidzianego na danym etapie edukacyjnym, poprzez korygowanie zaburzonych sfer.

W procesie terapii pedagogicznej terapeuta zwraca szczególną uwagę na usprawnianie u dziecka jego percepcji wzrokowej i słuchowej, koordynacji wzrokowo-ruchowej, pamięci wzrokowej i słuchowej, sprawności ruchowej zarówno w obrębie motoryki małej – sprawności ręki, jak i motoryki dużej, dotyczącej całego ciała, usprawniania grafomotorycznego, ćwiczenia koncentracji uwagi i orientacji w przestrzeni.

Zajęcia z psychologiem

Mają na celu wspomaganie rozwoju dzieci, nabywanie nowych umiejętności oraz eliminację zachowań negatywnych i

niepożądanych. Wspierają rozwój osobowości dzieci, a także kształtują pozytywny stosunek do własnej osoby. Poprzez odpowiednio dobrane zabawy kształtowana jest motoryka mała, percepcja wzrokowa i słuchowa, koordynacja wzrokowo-ruchowa, czynności poznawcze, komunikacja (werbalna i niewerbalna) oraz uspołecznienie. Dzięki pozytywnemu wzmocnieniu dziecko ma możliwość wytworzenia realistycznej samooceny oraz postawy otwartości i ciekawości wobec świata.

Zajęcia z surdopedagogiem

Przeznaczone są dla uczniów z uszkodzeniem słuchu i wadami mowy wynikającymi z zaburzeń słuchu. Poprzez odpowiedni zakres ćwiczeń wspomagają rozwój dzieci słabo słyszających i niesłyszących. Przygotowują do pełnego uczestnictwa w życiu wśród osób słyszających.

Celem terapii jest rozwijanie kompetencji językowych i komunikacyjnych oraz stymulowanie rozwoju poznawczego i społeczno-emocjonalnego dzieci z wadą słuchu.

Działania surdopedagogiczne obejmują m.in.:

- ćwiczenia oddechowe,
- ćwiczenia artykulacyjne
- ćwiczenia głosowe
- ćwiczenia słuchowe
- wzbogacanie słownictwa biernego i czynnego
- kompensację zaburzonych funkcji słuchowych
- pomoc w pokonywaniu trudności szkolnych
- inne oddziaływania pedagogiczne dostosowane do potrzeb dziecka

Formy, metody i techniki pracy surdopedagoga dostosowuje się do indywidualnych możliwości ucznia.

Zajęcia z tyflopedagogiem

Przeznaczone są dla uczniów z uszkodzeniem narządu wzroku. Celem zajęć jest przekształcanie bodźców wzrokowych w postać dostępną dla niewidomego dziecka, tj. zastępowanie ich bodźcami słuchowymi lub dotykowymi oraz bezpośrednie kształcenie funkcji wzrokowych w przypadku dzieci z wadami wzroku.

Zajęcie specjalistyczne dostosowane są do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych uczniów, z uwzględnieniem zaleceń Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej. Podczas zajęć dominuje forma indywidualnej pracy z dzieckiem w odpowiednio wyposażonych salach i gabinetach terapeutycznych.

Kinezyterapia

To terapia wykorzystująca ruch jako środek leczniczy. Kinezyterapia, jako jeden z elementów fizjoterapii uwzględnia indywidualną jak i grupową pracę terapeuty z osobą niepełnosprawną w celu przywrócenia utraconych funkcji ruchowych, bądź niwelowania bólu. Głównymi sposobami pracy są ćwiczenia ruchowe zarówno czynne, bierne, prowadzone z pomocą terapeuty czy oddechowe. Terapeuta

wykorzystuje terapię ruchem do odtworzenia: siły mięśniowej, zakresu ruchu, stabilizacji stawowej i korekcji postawy, prawidłowych wzorców ruchowych. Głównym celem tej rehabilitacji ruchowej jest przywrócenie maksymalnie możliwej sprawności fizycznej i komfortu życia wychowanka. W trakcie współpracy z wychowankiem wykorzystuje się różne metody terapeutyczne diagnozując i dopasowując możliwe terapie do potrzeb osoby niepełnosprawnej.

Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne

Przeznaczone są dla uczniów przejawiających trudności w funkcjonowaniu społecznym (w relacjach rówieśniczych, jak i w kontaktach z osobami dorosłymi) np. agresja, nieśmiałość. Celem zajęć jest zmniejszenie poziomu zaburzeń zachowania u dzieci. Proces terapeutyczny polega na korygowaniu niewłaściwych i wzmacnianiu pożądanych zachowań.

Celem zajęć jest kształtowanie umiejętności w zakresie:

- rozpoznawania i wyrażania uczuć,
- wzmacniania poczucia własnej wartości,
- komunikacji interpersonalnej,
- ekspresji myśli i uczuć,
- rozwiązywania konfliktów,
- profilaktyki agresji.

Metoda integracji sensorycznej (SI)

Jest jedną z najnowszych metod terapeutycznych w Polsce. Zakłada ona, że prawidłowe funkcjonowanie psychofizyczne dziecka jest związane z procesem właściwego odbioru, przetwarzania i integrowania przez mózg różnych informacji o charakterze sensorycznym. Informacje te mogą dochodzić drogą słuchową, wzrokową, czuciową, smakową, zapachową, a także innymi kanałami zmysłowymi, tj. czucie głębokie (propriocepcja) oraz zmysłem, który odbiera siłę grawitacji i ruchy naszego ciała (układ przedsionkowy).

Dysfunkcje w zakresie integracji sensorycznej objawiają się najczęściej w postaci nadpobudliwości

i nadruchliwości psychoruchowej, deficytach uwagi, słabej organizacji zachowania i działania, opóźnionego rozwoju mowy oraz słabej koordynacji ruchowej.

Dziecko, które trafia do terapii, w pierwszym etapie jest diagnozowane w zakresie odbioru, rozpoznawania i wykorzystywania wrażeń sensorycznych docierających do niego za pomocą wszystkich zmysłów, następnie prowadzona jest terapia poprzez stymulowanie poszczególnych układów zmysłowych.

Terapia SI polega na aktywności i ćwiczeniach ruchowych stymulujących powyższe układy zmysłów. Do terapii wykorzystywany jest specjalistyczny sprzęt taki jak: podwieszane platformy, hamaki, deskorolki, równoważnie, a także materiały różnej faktury do stymulacji dotykowej, materiały do stymulacji wzrokowej, węchowej, smakowej itp. Terapeuta SI bazując na swoim doświadczeniu i wiedzy, dostosowuje trudność zadań i ćwiczeń do poziomu możliwości dziecka oraz jego samopoczucia.

EEG Biofeedback

Jest formą neurorehabilitacji, łączącą w sobie elementy psycho- i neurofizjoterapii. Przy użyciu zestawu

komputerowego z dwoma monitorami, jest obrazowana i modulowana czynność bioelektryczna mózgu. Wykorzystuje się tutaj sprzężenie zwrotne między stanem psychicznym a czynnością neurofizjologiczną mózgu osoby biorącej udział w ćwiczeniach mózgu EEG Biofeedback.

Osoba poddawana terapii, spełniając ustalone kryteria ćwiczeń gry – ma wpływ na własny obraz fal mózgowych. Kiedy wzrasta aktywność mózgu w pożądanym paśmie częstotliwości fal mózgowych, trenujący otrzymuje nagrodę w postaci punktów (gra przebiega pomyślnie). Przy wzroście aktywności niepożądanych pasm, sukces w grze znika. W ten sposób mózg sam rozwija proces uczenia się nowych, bardziej odpowiednich częstotliwości fal mózgowych. EEG Biofeedback jest zatem techniką świadomego kontrolowania i sprzęgania funkcji fizjologicznych i psychicznych – zależnie od celu terapii. Za pomocą odpowiedniej liczby treningów można w sposób zamierzony wzmacniać bądź osłabiać czynność. Prawidłowe zakresy częstotliwości fal mózgowych, które można wytrenować, są określone na podstawie wiedzy naukowej w zależności od wieku, stanu świadomości i rodzaju wysiłku psychicznego trenowanego.

Terapia Tomatisa

To wymyślona przez francuskiego lekarza Alfreda Tomatisa metoda stymulacji za pomocą indywidualnie dobranych bodźców słuchowych – mowy i dźwięków. Jej celem jest terapia osób z zaburzeniami tzw. uwagi słuchowej.

Zgodnie z założeniem Tomatisa metoda przeznaczona jest dla osób (głównie dzieci) z zaburzeniami przetwarzania bodźców sensorycznych (zmysłowych). Do tej grupy zalicza się ludzi dotkniętych autyzmem, chorobą Aspergera, zaburzeniami mowy (dysleksja, jąkanie, wady wymowy) i koncentracji.

Metoda Tomatisa opiera się na założeniu, że jeśli dziecku nie dostarczy się określonych bodźców słuchowych i nie nauczy się go na nich koncentrować, to nie ma szansy na rozwój mowy, zdolności komunikacyjnych, kreatywności i umiejętności.

zb